

Uzņēmuma "X" konkurētspējas izvērtējums un paaugstināšanas iespējas

Luana Kalniņa, Ieva Mūrniece

Rīgas Stradiņa universitāte, Reģionālās ekonomikas un biznesa katedra, Latvija

Ievads. Pasaules finanšu krīze smagi ietekmēja Latvijas tautsaimniecību. Kopš 2010. gada sākuma ekonomiskā lejupslīde Latvijā ir apturēta un ir atsākusies izaugsme. Arī turpmākajos gados galvenais ekonomikas dzinulis būs eksports, tāpēc izaugsme būs saistīta ar globālās ekonomikas attīstību un pietiekami efektīvu struktūrpolitiku ekonomikas konkurētspējas uzlabošanai. Īpaši svarīgi ir arī turpmāk uzturēt Latvijas ražotāju konkurētspēju galvenajā eksporta nozarē – apstrādes rūpniecībā. Uzņēmums "X" nodarbojas ar lina izstrādājumu ražošanu, izmantojot autentiskas koka stelles. Lai turpinātu veiksmīgi darboties, saglabātu senās tradīcijas un veicinātu tautsaimniecības attīstību, nepieciešams paaugstināt uzņēmuma "X" ražotās produkcijas konkurētspēju.

Darba mērķis. Balstoties uz teorētiskām atziņām, veikt uzņēmuma "X" finansiālā stāvokļa un konkurētspējas izvērtējumu, kā arī noteikt tās paaugstināšanas iespējas.

Materiāls un metodes. Darbā tiek sniegts tekstilrūpniecības nozares raksturojums un veikta ekonomisko pamatrādītāju analīze, kā arī noteiktas tendences par pēdējiem četriem gadiem. Tiek veikta uzņēmuma darbības analīze, izmantojot Portera 5 spēku modeli, SVID un VRIO analīzes. Tiek veikta arī uzņēmuma "X" gan tuvāko konkurentu, gan arī nozares rādītāju salīdzinājums. Lai noskaidrotu attīstības iespējas, autore veic četru ekspertu aptauju. Tiek veikts uzņēmuma attīstības un konkurētspējas paaugstināšanas iespēju izvērtējums.

Darbā izmantotas vairākas pētījumu metodes, proti, monogrāfiskā jeb aprakstošā metode, kontentanalīze, abstrakti loģiskā metode, statistiskā pētījumu metode, grafiskā metode, kā arī kvalitatīvā pētījuma metode.

Rezultāti. Veiktais pētījums ļāva noskaidrot, ka pieprasījums pēc lina izstrādājumiem gan Latvijā, gan pasaulē pieaug. Arī Eiropas Komisijas stratēģija norāda uz to, ka dabīgi un atjaunojami resursi kļūst par vienu no ES mērķiem. Roku darbs tiek novērtēts un tradīcijas nepieciešams saglabāt. Lina audzēšana, no kuriem veido galveno izejmateriālu, Latvijā ir zemā līmenī, taču situācija sāk uzlaboties, proti, pakāpeniski tiek palielinātas sējuma platības. Lai paaugstinātu konkurētspēju, uzņēmumam "X" nepieciešams veikt mārketinga pasākumus un veicināt zīmola atpazīstamību, sadarbojoties ar SIA "Stenders" un Z/S "Dorītes" un uzlabojot uzņēmuma mājas lapu. Ekonomisko pamatrādītāju analīze parādīja, ka uzņēmums, salīdzinot ar nozares vidējiem rādītājiem, uzrāda augstākus bruto peļņas rentabilitātes, aktīvu rentabilitātes, ilgtermiņa ieguldījuma atdeves, kā arī likviditātes rādītājus, kas liecina par spēcīgu konkurētspēju. Lai paaugstinātu ražošanas apjomus, jāaizstāj 2 koka stelles ar 2 mehāniskām, kas paaugstinās ražošanas apjomu par vairāk nekā 67%, pilnībā izmantojot ražošanas resursus. Ar laiku uzņēmumam ir iespēja likvidēt 8 koka stelles, saglabājot esošo ražošanas apjomu, kas ļautu samazināt darbinieku skaitu un administratīvās izmaksas. Šie aprēķini apstiprina, ka ražošanā izmantojamo autentisko koka stelļu aizstāšana ar mehāniskām stellēm veicinās uzņēmuma "X" konkurētspējas paaugstināšanos. Uzņēmumam atjaunojot diegu krāsošanu, ekonomija ir neliela, taču tiek paplašināta pieejamo krāsu palete. Lai veicinātu atpazīstamību un jaunu klientu, sadarbības partneru piesaisti, uzņēmumam nepieciešams piedalīties LIAA veidotajos projektos.